

לעידוד וחיזוק הלימוד והחזרה
בספה"ק סיפורי מעשיות משנים קדמוניות
שסיפר רבינו הקדוש רבי נחמן מברסלב זיע"א

דעם רבינ'ס משלים

צעור המלך

ברבים ויגיע לי מזה בושה גדולה, ויהיה נחשב כמו מיתה. ואחר-כך יקחו את הגזלן החיב מיתה בלא זה וימיתוהו כדינו. והעולם יהיו סוברים שבשביל שבזה עבד המלך החביב נהרג ולא יתחלל כבוד המלכות והעבד שלו.

כך לפעמים אחד מבזה את הצדיק. ובאמת הוא עושה טובה גדולה להצדיק, כי מכפר לו על זה מה שהיה חיב להסתלק ונתחלף על בושה זו. אף אף-על-פי-כן אין זה כבוד שמים שלא לקח נקמה מזה שבזה עבד המלך החביב לו מאד. ולענש את זה שבזה את הצדיק בשביל זה גם-כן לא נחא קמיה, כי "גם ענוש לצדיק לא טוב" (משלי יז). על-כן הוא יתברך מסבות מתהפף, ומעמיד על הצדיק איש כזה שהוא חיב מיתה וענש מכפר, ומזמנם שניהם לפנדק אחד (מכות י:), וזה מבזה את הצדיק, והצדיק נפטר בזה מן דינו כנ"ל. וזה האיש נענש אחר כך ונתקדש שם שמים, שבשביל כבוד הצדיק נענש. ובאמת "גברא קטילא קטיל" (סנהדרין עא:). כי כבר הוא חיב עונשו מקדם. "ודרכי ה' ישרים" (הושע י"ד), "ולא עולתה בו" (תהלים צ"ב):

(שבחי הר"ן כ"ט)

השיב לו משל על זה: שהיה מלך אחד, ואהב אחד מבני השררות, וחיב אותו, וקרבו בכל מיני אהבה וחיבוב. ואחר-כך כשהגדיל העז נגד המלך. ואמר המלך: תדע, שאף-על-פי שאני אוהב אותך מאד, אף-על-פי-כן אי אפשר לי לעבר על דת ומשפט המלכות, ומשפטך חרוץ למיתה. ותכף צוה המלך לסגרו בכבלי ברזל ונתנו בבית הסהר.

והתחיל זה הפן שררה לציר בדעתו היסורים שלו שיהיו לו מן המיתה, וראה שצערו לא ימשך זמן הרבה כ"אם עד שיהרג. אבל כשהתחיל לציר בדעתו צער המלך, ראה שצער המלך יגדל מאד כי צער המלך יהיה תמיד. כי הוא יודע שהמלך אוהב אותו מאד, ויהיה לו געגועים גדולים אחריו וצער גדול מאד לעולם. והיה לו רחמנות על צער של המלך יותר מצערו. וחשב מחשבות איה להציל את המלך מצערו. ונתישב כך: הלא בושה חשובה כמו מיתה (בבא מציעא נח:). וצוה להשר של התפיסה להכניסו לפני המלך. ואמר אל המלך: האמת ידעתי כי צערה גדול מצערי. אף אי אפשר לה לעבר על ח? ודת המלכות. בכך זאת העצה היעוצה שתסבב תחבולות שבייש אחד אותי ברבים, והבושה חשובה כמו מיתה. על-כן תראה להוציא מהשבויים גזלן אחד שדינו להריגה, ואני אתגרה בו עד שיכעס עלי ויבזה אותי ויכה אותי

ספורי מעשיות משנים קדמוניות

מעשה ט' - מחכם ותם (8)

ענה ואמר להחכם, עתה מה אתה אומר? אומר: אודיע לך, שיש לי אח, שהוא עמי בכעס, ועשה מרמה זו כדי להפחיד אותי. ועמד ושאל לאותו שבא בשבילם: ומה הוא דמותו של זה ששלח אחרינו? איזה פנים יש לו ואיזה מראה יש לשערות שלו וכו' וכיוצא. השיב לו: כף וכף.

ענה החכם ואמר: ראה, זה הוא מראה אחי הנ"ל. אמר לו התם: התלך עמם? השיב: הן, רק שתתן עמי איזה אנשי-חיל, שיהיו זלאגא כדי שלא יצערו אותי. ונתן לו זלאגא.

והלכו השני חכמים הנ"ל עם אותו האיש שבא בשבילם, וחזרו החיל. ושאל אותם התם המיניסטר: היכן הם החכמים הנ"ל? השיבו, אינם יודעים כלל איך נעלמו.

והנ"ל (היגו הטייוול) חטף אותם, את החכמים האלו הנ"ל, והביא אותם אל רפוש וטיט, ושם היה יושב הטייוול על פסא בתוך הרפוש, והשליכו את החכמים הנ"ל בתוך הרפוש. והרפוש היה עב ודבוק כמו דבק ממש, (שקורין קליי), ולא היו יכולים לזוז עצמן כלל בתוך הרפוש,

בתוך כף בא אחד ואמר: העזאזל, דהינו הטייוול שלח אחריכם. ונודעוהם התם מאד מאד, ורץ וספר לאשתו בפחד גדול באשר שהנ"ל שלח אחריו.

ויעצה לו אשתו לשלח עבור הבעל-שם. ושלח אחריו. ובא הבעל-שם ונתן לו קמיעות ושמירות ואמר לו, שעתה לא יפחד כלל, והיה לו אמונה גדולה בזה.

והיו יושבים עוד החכם והתם הנ"ל, ושאל החכם אותו: על מה נפחדת כל-כף? אמר לו: בשביל הנ"ל, ששלח אחרינו. שחק ממנו: אתה מאמין, שיש טייוול?

השיב לו: ואם-כן מי הוא זה ששלח אחרינו? ענה החכם ואמר: בודאי זהו אחי, שרצה שיתראה עמי, ושלח אחרי במרמה זו. שאל אותו התם: אם-כן איך עבר על כל

הווארטש? השיבו: בודאי שחד אותם, והם אומרים במרמה ושקר, שלא ראו אותו כלל. בתוך כף חזר ובא אחד ואמר כנ"ל, שהטייוול שלח אחריהם. והתם לא נודעוהם עתה, ולא היה לו שום פחד כלל מחמת השמירה של הבעל-שם, כנ"ל.

וְצַעֲקוּ (אלו החכמים לאלו שהיו מיסרים אותם, דהינו הטייוול ואנשיו): **רְשָׁעִים!** על מה אתם מיסרים אותנו? וכי יש טייוויל בעולם? אתם, רשעים, מיסרים אותנו בחנם (כי אלו החכמים הנ"ל עדין לא האמינו, שיש טייוויל, רק אמרו שאנשים רשעים מיסרים אותם בחנם).

וְהָיוּ מְנַחִים אלו השני חכמים בתוך עבי הרפש, והיו חוקרים מה זאת: אין זאת, רק שאנשים פוחזים, שהינו מתקוטטים עמם איזה פעם, ועתה הם מיסרים אותנו כל־כף. והיו מתיסרים שם בענויים גדולים כמה שנים.

פַּעַם אַחַת עבר התם המיניסטר הנ"ל לפני בית הבעל־שם, ונזכר בחברו החכם, ונכנס אל הבעל־שם, והטה עצמו אליו כדרך השרים, ושאל אותו אם אפשר שיראה אותו (הינו את החכם הנ"ל) ואם יוכל להוציאו משם.

וְאָמַר אֵל הַבַּעַל־שֵׁם: האתם זוכרים את החכם, ששלח הטייוול ונשאנו, ומאותו היום לא ראיתיו? השיבו: הן. ובקש ממנו, שיראה לו מקומו ויוציאו משם.

וְאָמַר לוֹ הַבַּעַל־שֵׁם: בּוֹדְאֵי אֲנִי יָכוֹל לְהִרְאוֹת לָךְ מְקוֹמוֹ וּלְהוֹצִיאוֹ, רַק שְׁלֹא יִלְכוּ כִּי אִם אֲנִי וְאַתָּה. וְהִלְכוּ יַחַד.

וַעֲשֵׂה הַבַּעַל־שֵׁם מה שיצדע, ובאו לשם, וראה, שהם מנחים בעבי טיט ורפש.

וּכְשָׂרָאָה הַחֲכָם את המיניסטר, צעק אליו: אחי! ראה, שהם מפים ומענים אותי כל־כף הרשעים הללו בחנם.

גָּעַר בּוֹ הַמִּינִיסְטֵר: עדין אתה אוהז בחכמות שלך ואין אתה מאמין בשום דבר, ולדבריה אלו הם אנשים? עתה ראה; הלא זה הוא הבעל־שם, שהיית כופר בו, והוא דיקא יכול להוציאכם (והוא יראה לכם האמת).

וּבִקֵּשׁ הַתָּם הַמִּינִיסְטֵר הַנַּ"ל מן הבעל־שם שיוציאם, ויראה להם, שזהו טייוול ואינם אנשים, ועשה הבעל־שם מה שעשה, ונשארו עומדים על היבשה, ולא היה שם רפש כלל, ואלו המזיקים הנ"ל נעשו עפרא בעלמא. אז ראה החכם הנ"ל

וְהִכְרַח בְּעַל כְּרַחוֹ לְהוֹדוֹת עַל הַכֹּל שֵׁישׁ מֶלֶךְ וְכוּ'.

על זה המעשה נאמרה התורה (עין לקוטי מוהר"ן, חלק ב', סימן י"ט) המדברת מחכמות ותמימות, שעקר השלמות הוא רק תמימות ופשיטות, וענן עמלק, שהיה חכם וכפר בעקר וכו' עין שם על פסוק (משלי כ"ד): "שבע"י פל" צדיק" וקם" סופי תבות עמל"ק.

כי עקר כל הנפילות הם על־ידי חכמות וכו', עין שם. גם אגג מרע עמלק ארעל־פי שראה מפלתו בשעה שבא שמואל אצל שאול להרגו, עדין לא היה מאמין. כמו שנאמר (שמואל א' ט"ו): "וילך אגג מעדנות ותרגם יונתנו: מפנקא, כי עדין לא האמין במפלתו, עד שראה בעיניו סוף מפלתו, אז: ויאמר: אכן סר מר המנות, כי עד עתה לא האמין. (שים עיניך על הפעשה, ותבין פלאי פלאות): ואם התפלה אינה כראוי, הוא מנעל בשלשה קצוות, והבן.

שאלות לחידודא

בחן 38א:

מעשה ט' מהכם ותם (8)

א. מה נזכר התם כשעבר לפני בית הבעל שם ?

- שיש צדיק אמיתי בעולם.
- שפעם היה עושה מנעלים עם 3 קצוות.
- בחבירו החכם.

ב. מה ביקש התם מהבעל שם ?

- שיראה לו את מקומו של החכמים.
- שיוציא את החכמים משם.
- שתי התשובות נכונות.

ג. בסוף הודה החכם שיש מלך בעולם ?

- לא הודה כלל.
- הודה לדבריו.
- הוכרח בעל כרחו להודות.

ד. מה אתה לומד מהסיפור ?

- שצריך לבקש מהש"י לזכות להיות תם.
- שקשה לחכם להיות תם.
- _____

ה. האם למדת את המעשה השבוע ?

- כן
- לא
- חלק

א. מי שלח אחרי החכם והתם כשישבו ודברו ?

- המלך.
- הבעל שם.
- העזאזל (הטייויל).

ב. מה נתן הבעל שם לתם ומה אמר לו ?

- נתן לו ספר יקר ואמר לו שילמד בו.
- נתן לו קמיעות ושמירות, ואמר לו שעתה לא יפחד כלל.
- נתן לו מעות ואמר לו שיתן צדקה ולא יפחד.

ג. מה אמר החכם מי הוא זה ששלח אחרינו ?

- זהו הטייויל.
- זהו שליח של המלך.
- זהו אחי.

ד. למה לא פחד התם בפעם השניה שהטייויל שלח אחריהם ?

- כי בפעם הראשונה לא קרה כלום.
- כי החכם אמר לו שלא צריך לפחד.
- כי קיבל שמירה מהבעל שם.

ה. מה צעקו החכמים מתוך הרפס ?

- שאין מלך בעולם כלל.
- שהם רוצים לעשות תשובה.
- רשעים, על מה אתם מיסרים אותנו.

בעומק המעשה

מה הקשר בין מעשה זו לפורים ?

תשובות על מעשה ט' מחכם ותם (7)

היכן רואים במעשה זו שהתם ריחם על החכם, ? מחמת שְהִיָּה מְכִיר בּוֹ מְכַבֵּר בְּגִדְלָתוֹ, צָנָה לְתַת לוֹ בְּגָדִים לְהַלְבִּישׁוֹ והיכן רואים מקודם לכן שהחכם ריחם על התם ? מִחֲמַת אֲהַבַת נְעוּרִים הַגְדוּלָה שֶׁהָיָה בְּיַנְיָהֶם הָיָה מְקַרְבּוֹ מה היה ההבדל בין מה שעשה הבעל גאר קעך לחכמים ? וְגַעַר בָּהֶם... עַד שֶׁהִפָּה אֹתָם הִפָּה וּפְצוּעַ וּדְחָפָם מִבֵּיתוֹ. לבין מה שעשה הפקיד העכו"ם לחכמים ? וְהִפָּה אֹתָם הִפָּה וּפְצוּעַ וּדְחָפָם מִבֵּיתוֹ.

זכה בהגרלה

אברהם עקשטיין - מודיעין עילית

דעם רבינ'ס
אעשיות

למען דעת אשר בכל תיבה ותיבה מאלו המעשיות טמונים סודות התורה טמירים ונעלמים, כנשמע מפיו הקדוש בעצמו, ואפילו איש פשוט אשר יקרא אותם יכול להוציא לעצמו מוסר והתעוררות להשם יתברך

להיכנס להגרלה: בפקס - 1532-6519611 להודעות - 02-5345040 לקבלת הגליון באימייל - m025345040@gmail.com